

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

נד.

עין משפט נר מצוה

מט א מ"פ פ"ד מהלכות
שגגות הלכה א:
ב ג מ"פ פ"ד מהלכות
מסדרין הלכה י ופ"א
מהלכות אסורי ביאה הלכה
ד ופ"ד ט"ו:
נא ג ד מ"פ פ"א מהל'
אסורי ביאה הי"ד:
נב ה מ"פ פ"ד מהלכה י
[ש"ע אה"ע ס"ו כ
קט"ו א בהמה]:

רבינו הגנאל

תניא כוותיה דרבא איש
פרט לקטן אשר ישכב
את אשת אביו משמע בין
אשת אביו שהיא אמו
אשת אביו שאינה
אמו. אמת שאינה אשת
אביו מניין ת"ל ערות
אביו גילה מופנה להקיש
ולדון ממנו ג"ש כו' עד
אמך היא משום אמו
אתה מחייבו ואי אתה
מחייבו משום אשת אביו
ורבנן ערות אבך אבך
ממש הוא וליחייבו שתיים
חזא הא. איך מואת זכר
לא תשכב וכדכר יהודה
דאמר נכרי הבא על אביו
חייב שתיים. ופירשה האי
דקתני חיוב שתיים ישראל
הוא והאי דאמר נכרי
לישנא מעליא. כלומר
ליכא בישראל דעביד כי
האי גונא וחייב כגון
שגג בהו ותחייב שתי
חטאות דאי ס"ד נכרי ודאי
ק"ל אוהרתן זו היא
מיתתן חייב שתיים בתרי
קטלינן ליה. תניא נמי הכי
הבא על אביו חייב שתיים
ועל אחי אביו חייב שתיים
איכא דאמר ודלא כר'
יהודה איכא דאמר אפילו
תימא ר' יהודה מיתיה לה
ב"ק מחייב אביו: הבא על
אשת אביו כו'. פי' אחר
מיתת אביו חייב משום
אשת אביו כלכד. הבא על
כלתו וכר' הבא על הזכור.
ת"ר איש פרט לקטן אשר
ישכב את זכר בן קטן בין
גדול משכבי אשה מגיד
לך הכתוב שתי משכבות
באשה. אמר רבן גמליאל
הרי זו האשה באת ללמוד
כי יש משכב בזכר כאשה
ונמצאת למידה כי יש לך
שתי משכבות ובשתיהן
חייבת בתן. מות יומתו
בסקילה. עונש שמענו
כמו שפירשנו אוהרה
לשוכב מואת זכר לא

הבא על אביו חייב ב' הבא על אחי אביו חייב ב'. תימה דלא
מני להו בכלל ל"ו כריתות כיון דלוי עבד צדקה חייב על
כל אמת ואמת וצירושלמי פריך לה צפרקא ומשני כל שום זכור אחד:
לומר לך זו היא בלתי וזו היא אשת בנו. האי דהדר כתבה לחייב

עליה אף לאחר מיתה דכפ"ה וא"ת
אוהרה שמענו עונש לאחר מיתה
מנ"ל דלעיל איתערך קרא לעונש
ואוהרה דאשת אז לאחר מיתה וי"ל
דנפ"ל מג"ש דלמיהס מואת אז
דענש לאחר מיתה כמחייב:

הבא על הזכור ועל הבהמה. הא
דלא קתני והציט צהמה
עליו משום דלא כתיב צהדיא אלא
מדרשא והא דלא קתני והציט זכר
עליו אף על גב דכתיב צהדיא שניהס
מות יומתו (ויקרא כ) איכא למימר
דלישנא דקרא נקט דכתיב (סס יח)
ואת זכר לא תשכב:
עונש

ערוה אבך ממש נאמר כאן ערוה אבך
לא תגלה ונאמר להלן יערוה אביו גלה מה להלן באישות הכתוב מדבר
אף כאן באישות הכתוב מדבר ומשמע בין אשת אביו שהיא אמו בין אשת
אביו שאינה אמו אמו שאינה אשת אביו מניין תלמוד לומר ערוה אבך
לא תגלה אין לי אלא באוהרה שעשה הכתוב אמו שאינה אשת אביו
כאמו שהיא אשת אביו עונש מניין נאמר כאן ערוה אבך לא תגלה
ונאמר להלן ערוה אביו גלה מה באוהרה עשה הכתוב אמו שאינה אשת
אביו כאמו שהיא אשת אביו אף בעונש עשה הכתוב אמו שאינה אשת
אביו כאמו שהיא אשת אביו אמך היא משום אמו אתה מחייבו ואי אתה
מחייבו משום אשת אב ורבנן ערוה אבך משום האי מואת זכר נפקא לחייב
עליו שתיים וכדכר יהודה דאמר רב יהודה נכרי הבא על אביו חייב
שתיים הבא על אחי אביו חייב שתיים אמר רבא מסתברא מילתא דרב
יהודה בישראל בשווג ובקרבן והאי דקאמר נכרי לישנא מעליא הוא
דאי סלקא דעתך נכרי ממש דינו מאי ניהו קטלא בתרי קטלי קטלת ליה
תניא נמי הכי הבא על אביו חייב שתיים הבא על אחי אביו חייב
שתיים איכא דאמרי דלא כרבי יהודה ואיכא דאמרי אפילו תימא רבי
יהודה ומייתי לה בק"ו מאחי אביו ומה אחי אביו דקורבה דאביו הוא
חייב שתיים אביו לא כ"ש וקמפולגי בפלוגתא דאביו ורבא מר סבר
עונשין מן הדין ומר סבר אין עונשין מן הדין ורבנן אוהרה לאשת
אביו מנא להו נפקא להו מערות אשת אבך לא תגלה ור' יהודה ההוא
מיבעי ליה לאוהרה לאשת אביו לאחר מיתה ורבנן ההוא מסיפא דקרא
נפקא ערות אבך היא ורבי יהודה ההוא מיבעי ליה משום אשת אב
אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום אשת איש והאנן תנן הבא על
אשת אב חייב עליה משום אשת אב ומשום אשת איש בין בחיי אביו
בין לאחר מיתת אביו ולא פליג רבי יהודה אמר אביו פליג בברייתא
ורבנן עונש דאשת אביו לאחר מיתה מנא להו בשלמא רבי יהודה מייתי לה
בגזרה שוה אלא רבנן מנא להו אמרי לך ההוא ערות אביו גלה דמפיק
לה רבי יהודה לגזירה שוה מפקי ליה אינהו לעונש דאשת אביו לאחר
מיתה ורבנן עונש לאמו שאינה אשת אביו מנא להו אמר רב שישא
בריה דרב אידי אמר קרא אמך היא עשאה הכתוב לאמו שאינה אשת
אביו כאמו שהיא אשת אביו: הבא על כלתו כו' ולחייב נמי משום
אשת בנו אמר אביו פתח הכתוב בכלתו וסיים באשת בנו לומר לך
זו היא כלתו זו היא אשת בנו: **בתני** הבא על הזכור ועל הבהמה
והאשה המביאה את הבהמה אם אדם חמא בהמה מה חמא
אלא לפי שבאה לאדם תקלה על ידה לפיכך אמר הכתוב תסקל ד"א
שלא תהא בהמה עוברת בשוק ויאמרו זו היא שנסקל פלוני על ידה:
גמ' זכר מנא לן דת"ר איש פרט לקטן אשר ישכב את זכר בן גדול
בין קטן משכבי אשה מגיד לך הכתוב ששני משכבות באשה א"ר ישמעאל
הרי זה בא ללמד ונמצא למד מות יומתו בסקילה אתה אומר בסקילה
או אינו אלא באחת מכל מיתות האמורות בתורה נאמר כאן דמיהס במ
ונאמר באוב וידעוני דמיהס במ מה להלן בסקילה אף כאן בסקילה
עונש

תניא כוותיה דרבא איש פרט לקטן אשר
ישכב את אשת אביו משמע בין אשת אביו
שהיא אמו ובין אשת אביו שלא אמו אמו
שאינה אשת אביו מניין ת"ל יערוה אביו
גלה מופנה להקיש ולדון ממנו גזרה שוה
ימות יומתו בסקילה אתה אומר בסקילה
או אינו אלא באחת מכל מיתות האמורות
בתורה נאמר כאן דמיהס במ ונאמר באוב
וידעוני דמיהס במ מה להלן בסקילה אף
כאן בסקילה עונש שמענו אוהרה מניין ת"ל
יערוה אבך לא תגלה ערות אבך זו אשת
אבך אתה אומר אשת אבך או אינו אלא
ערוה אבך ממש נאמר כאן ערוה אבך

לא תגלה ונאמר להלן יערוה אביו גלה מה להלן באישות הכתוב מדבר
אף כאן באישות הכתוב מדבר ומשמע בין אשת אביו שהיא אמו בין אשת
אביו שאינה אמו אמו שאינה אשת אביו מניין תלמוד לומר ערוה אבך
לא תגלה אין לי אלא באוהרה שעשה הכתוב אמו שאינה אשת אביו
כאמו שהיא אשת אביו עונש מניין נאמר כאן ערוה אבך לא תגלה
ונאמר להלן ערוה אביו גלה מה באוהרה עשה הכתוב אמו שאינה אשת
אביו כאמו שהיא אשת אביו אף בעונש עשה הכתוב אמו שאינה אשת
אביו כאמו שהיא אשת אביו אמך היא משום אמו אתה מחייבו ואי אתה
מחייבו משום אשת אב ורבנן ערוה אבך משום האי מואת זכר נפקא לחייב
עליו שתיים וכדכר יהודה דאמר רב יהודה נכרי הבא על אביו חייב
שתיים הבא על אחי אביו חייב שתיים אמר רבא מסתברא מילתא דרב
יהודה בישראל בשווג ובקרבן והאי דקאמר נכרי לישנא מעליא הוא
דאי סלקא דעתך נכרי ממש דינו מאי ניהו קטלא בתרי קטלי קטלת ליה
תניא נמי הכי הבא על אביו חייב שתיים הבא על אחי אביו חייב
שתיים איכא דאמרי דלא כרבי יהודה ואיכא דאמרי אפילו תימא רבי
יהודה ומייתי לה בק"ו מאחי אביו ומה אחי אביו דקורבה דאביו הוא
חייב שתיים אביו לא כ"ש וקמפולגי בפלוגתא דאביו ורבא מר סבר
עונשין מן הדין ומר סבר אין עונשין מן הדין ורבנן אוהרה לאשת
אביו מנא להו נפקא להו מערות אשת אבך לא תגלה ור' יהודה ההוא
מיבעי ליה לאוהרה לאשת אביו לאחר מיתה ורבנן ההוא מסיפא דקרא
נפקא ערות אבך היא ורבי יהודה ההוא מיבעי ליה משום אשת אב
אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום אשת איש והאנן תנן הבא על
אשת אב חייב עליה משום אשת אב ומשום אשת איש בין בחיי אביו
בין לאחר מיתת אביו ולא פליג רבי יהודה אמר אביו פליג בברייתא
ורבנן עונש דאשת אביו לאחר מיתה מנא להו בשלמא רבי יהודה מייתי לה
בגזרה שוה אלא רבנן מנא להו אמרי לך ההוא ערות אביו גלה דמפיק
לה רבי יהודה לגזירה שוה מפקי ליה אינהו לעונש דאשת אביו לאחר
מיתה ורבנן עונש לאמו שאינה אשת אביו מנא להו אמר רב שישא
בריה דרב אידי אמר קרא אמך היא עשאה הכתוב לאמו שאינה אשת
אביו כאמו שהיא אשת אביו: הבא על כלתו כו' ולחייב נמי משום
אשת בנו אמר אביו פתח הכתוב בכלתו וסיים באשת בנו לומר לך
זו היא כלתו זו היא אשת בנו: **בתני** הבא על הזכור ועל הבהמה
והאשה המביאה את הבהמה אם אדם חמא בהמה מה חמא
אלא לפי שבאה לאדם תקלה על ידה לפיכך אמר הכתוב תסקל ד"א
שלא תהא בהמה עוברת בשוק ויאמרו זו היא שנסקל פלוני על ידה:
גמ' זכר מנא לן דת"ר איש פרט לקטן אשר ישכב את זכר בן גדול
בין קטן משכבי אשה מגיד לך הכתוב ששני משכבות באשה א"ר ישמעאל
הרי זה בא ללמד ונמצא למד מות יומתו בסקילה אתה אומר בסקילה
או אינו אלא באחת מכל מיתות האמורות בתורה נאמר כאן דמיהס במ
ונאמר באוב וידעוני דמיהס במ מה להלן בסקילה אף כאן בסקילה
עונש

א) [ע"פ פס"ד לעיל ע"כ:
על גהלין דה"פ משום קלון
ורב]. ב) לקטן ס"ו.
ג) כריתות ה"ד (ד' טס ג.).
ד) [פסחים ג. ו"ט].
ה) לקטן ע"כ כריתות ג.
ו) כריתות ה"ד. ז) [ע"פ
אז עונשין או ח"ן עונשין מן
הדין תנחל ע"ל לקטן ע"כ.
ע"ל ממת ה"ד. ח) [ע"פ
ק"ו]. ט) [כבר מני לה לעיל
ג"ו. וע"י חייט וע"י קול
הרמז]. י) [בסדר המשנה
ל"ג מלת בסקילה].
יא) [ע"פ לעיל ע"כ דה"פ
משום קלון]. יב) [ע"פ
חוספוט לקטן ע"כ ד"ה הכי
זה]. יג) [לקטן סו. כריתות
ה"ה]. יד) [ע"פ פס"ד פס"ד י].
טו) [אביו רש"ט]. יז) [ויקרא
י"ט]. יח) [לקטן ע"כ].
יט) [כ"ל כ"ג]. כ) [נראה
שפיר לעיל צעיקר המשנה
ג"ג].

תורה אור השלם

1. ואיש אשר ישכב את
אשת אביו ערוה אביו
גלה מות יומתו שתיים
דמיהס במ: ויקרא כ' י"א
2. ואיש או אשה פי
ידקה ב"ח אוב או ידעני
מות יומתו קאבן ידעני
אתם דמיהס במ: ויקרא כ' כו
3. ערוה אבך וערוה
אמך לא תגלה אמך הוא
לא תגלה ערוה:
4. ואת זכר לא תשכב
משכבי אשה תועבה
היא: ויקרא יח כב
5. ערוה אשת אבך לא
תגלה ערוה אבך הוא:
6. ואיש אשר ישכב את
זכר משכבי אשה תועבה
עשו שניהם מות יומתו
דמיהס במ: ויקרא כ' י"ג

מוסף רש"י

מה להלן בסקילה.
דכתיב חלפן ידעני חומס
לקטן טו. לישנא
מעליא הוא. עמיהס דכר
נקי הדעת לספר כלשון
נקי (פסחים ג. א.) אין
עונשין מן הדין. מדין
ק"ו, דיי ממונת ומלות
עשה והלכות עבודה ופסולי
קדשים אתה למד מק"ו אלא
לא אורחות ועונשין (הג"ה)
(ע"כ).

ללאחר מיתה: **בתני** תקלה. מכוול עון: **גמ'** אשר ישכב אס זכר. מלולא כתיב איש לא חלק בנשכזים בין גדול
בין קטן להחייבו השוכב עליה ואשמעינן דלא צעיקן מרייהו בני עונשין ומינה נמי ילפינן דאי הוה נשכב גדול ושוכב קטן כגון בן
תשע שנים ויום אחד דציאתו ביאה ולא ס' בני עונשין הוא ומחייב עונש: **משכבי אשה.** שתי משכבות יש צלחה שוין זה לזה לחייב בכל
ערוה כדרכה ושלא כדרכה: ה"ו צא ללמד. על זכר שמייב אפילו שלא כדרכה: **ונמצא למד.** למשכב זכור לא איתערך קרא
דפשיעו לן דכל כדרכה הוא אלא האי משכבי לאשמעינן אתה דהבא על אשה בין כדרכה בין שלא כדרכה מייב: